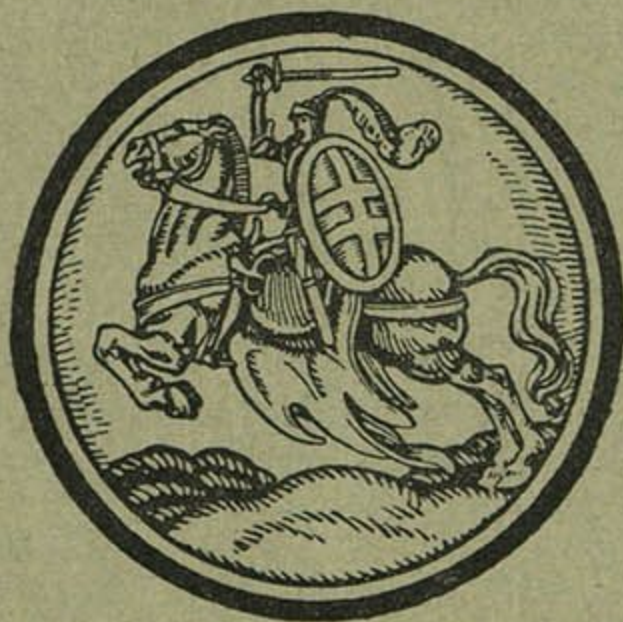

Шлях Моладзі

...„Падымайся з нізін, сакаліна сям’я,
Над крыжамі бацькоў, над нягсдамі!
Занімай, Беларусь маладая мая,
Свой пачэсны пасад між народамі.“

ЯНКА КУПАЛА.

ВІЛЬНЯ, 1935 г.

Беларуская Друкарня ім. Францішка Скарыны — Вільня, Завальная вул. № 1

З Ь М Е С Т № 7:

1. Heta my — J. Siarhijevič; 2. Naš ściah — Uł. Kazło ŭšćuk; 3. Да гісторыі беларускага палітычнага вызвалення — Ад. Станкевіч; 5. * * * — М. Машара; 6. Цяжкі лёс беларускага школьніцтва — Я. Н.; 7. На сенакос! — Улад-Ініцкі; 8. Pryjdzie čas... — Albert Strubić; 9. Над Нёмнам — Стасюк Кіслы; 10. Viečar — Uł. Biegniakovič; 11. Łjezd „KSM“ — j. n.; 12. * * * — Мікола Брыс; 13. Я хацеў-бы... — А. Мілюць; 14. З выдавецкай нівы; 12. Хроніка; 13. Usiačupa; 18. Паштовая скрынка.

Грамадзяне! Выдаванне часопісу патрэбуе многа працы і грошаў. Хто выпісвае часопіс і пасля ня плаціць за яго падпіскі, той падкопвае выдавецтва. Хто хоча чэсна карыстацца чужою працай і хто хоча, каб „Шлях Моладзі“ выходзіў акуратна і разьвіваўся, павінен акуратна аплачваць належную за яго падпіску. Аб гэтым прыпамінаем усім тым, што дагэтуль яе йшчэ не аплацілі

В І Е Ъ А R U S К А Ј А А В Е С Е Д А.

Беларуская абэцэда.

A, a — А, а.	J, j — Ё, ё.	R, r — Р, р.
B, b — Б, б.	Ja, ja — Я, я.	S, s — С, с.
C, c — Ц, ц.	Je, je — Е, е.	Ś, ś — СЬ, сь.
Ć, ć — ЦЬ, ць.	Ju, ju — Ю, ю.	Š, š — Ш, ш.
Č, č — Ч, ч.	K, k — К, к.	T, t — Т, т.
D, d, — Д, д.	L, l — ЛЬ, ль.	U, u — У, у.
E, e — Э, э.	Ł, ł, — Л, л.	Ū, ū — Ў, ў.
F, f — Ф, ф.	M, m — М, м.	V, v — В, в.
G, g — Г, г.	N, n — Н, н.	Y, y — Ы, ы.
H, h — Г, г.	Ń, ń — НЬ, нь.	Z, z — З, з.
Ch, ch — Х, х.	O, o — О, о.	Ž, ž — Ж, ж.
i — І, і.	P, p — П, п.	Ż, ż — ЗЬ, зь.

„Шлях Моладзі“

МЕСЯЧНЫ ЧАСОПІС БЕЛАРУСКОЙ МОЛАДЗІ.

Цана асобнага нумару 30 гр.

Падпіска на 3 месяцы 50 гр., на паўгода — 1 зл., на год — 2 зл.

Заграніцу — ўдвая даражэй.

Цана абвестак паводле ўмовы.

Адрас Рэдакцыі: Вільня (Wilno), Завальная № 1—2
Рэдакцыя адчынена ад гадз. 9 да 3-й папаўдні.

Шлях Моладзі

МЕСЯЧНЫ ЧАСАПІС БЕЛАРУСКАЙ МОЛАДЗІ.

Год VII.

Вільня, Чэрвень 1935 г.

№ 7 (80).

НЕТА МУ.

Chmara ciomnaja navisšy
ŭšciaž tryvaje nad taboju,
Vioska! Vioska—ty pryvykšy
Być biazdolnaj siratoju!

Dzie-ž i chto tvaje syny?
— Heta my! Heta—my!
Z harapašnaj starany
Maładyja sakaly,
Šumnakryłyja arły...
Rviomsia my!

Chto ciabie uzbudzić, wioska?
Chto pakliča da źjadnańnia?
Chto pakaža volny, prosty
šlach da sonca, da švitańnia?
Chto prahonić tvaje sny?

— Heta—my! Heta—my!
Z harapašnaj starany
Vyšli družna na prastor
I da sonca i da zor
Rviomsia my!

Padyjmaj-ža hramadoju
šciah svoj biel-čyrvona-bieły,
Vioska! Vioska—my z taboju!
Dyk napierad! Družna, śmieła,
Biełaruskija syny!

— Heta—my! Heta—my!
Z harapašnaj starany!
Z novaj siłaju ŭ žyćci
Na zmahańnie zła ŭ byćci
Rviomsia my!

J. Siarhijevič.

NAŠ ŚCIAH.

(*Našledvańnie M. Kanapnickaj*)

šciah tkala naš žyvaja moc,
što śmierci nie baicca,
ŭ chmarnych dniach, hłuchuju
[noč,
Dzie duch svabody śnicca.

Iz kryŭdy sotniami hadoŭ
Viłasia nitka nova;
Iz ducha našych pradziadoŭ
Tvaryłasia asnova.

Naš rodny šciah jość na kii,
Ŭziatym z duba ŭ poli,
što vyras z bačkaŭskaj ziamli,
Puściŭšy korań voli.

Nichto nia vyrvie nam šciahu,
što z buraj razaŭjecca,
Kaŭli na rodnym nam šlachu
Duch voli adažviecca.

šciah maje naš adziny klič,
Prašdzivy i mahtny:
Zmahajsia i pracuj, Kryvič,
I bolš nia budź pakutny!

šciah daŭ nam moc, jon nas
[viadzie,
Kab kraj advahaj źmieryć.
Toj tolki chaj za im idzie,
Chto ŭ pieramohu vieryć.

Uł. Kazłouščyk.

Да гісторыі беларускага палітычнага вызвалення.

§ 2. Прынцып нацыянальнасці ў беларускай
вызвольнай справе і традыцыйная
залежнасць. (працяг)

16.IX.1917г. соцыялістычныя і дэмакратычныя групы Вільні, сярод якіх былі і беларусы, ладзілі веча, на якім дамагаюцца самастойнасці Літвы і Беларусі, як дзяржаўнай адзінкі.¹⁾

Узноў-жа ў снежні таго-ж 1917 г. соцыялістычныя і дэмакратычныя партыі Вільні выдалі супольную дэкларацыю, у якой падчыркваюць права кожнаму народу на самаазначэнне, а Літву і Беларусь разважаюць як нешта цэлае і непадзельнае. Вось даслоўны змест чатырох пунктаў гэнай дэкларацыі.

1. Przy określeniu terytorjum naszego kraju, za jądro którego dotąd należy uznać dzisiejszą część okupowanej Litwy i Białej-Rusi, — granice ostateczne uzależniamy od całości kształtu wspólnych potrzeb i interesów gospodarczych, społecznych i kulturalnych, które znaleźć mogą swój wyraz w politycznym ciężeniu pozostałej części do zcałkowania.

2. Ustrój polityczny Litwy i Białej Rusi winien adpowiadać interesom mas ludowych z zagwarantowaniem praw mniejszości narodowościowych (autonomja personalna) i wyraz swój znaleźć musi adpowiednio do swoich warunków życiowych kraju w organizacji państwowej w postaci rzeczypospolitej demokratycznej.

3. Jedynym prawomocnym wyrazicielem woli całej ludności kraju przy powzięciu decyzji o przyszłych losach, granicach, stosunkach do krajów ościennych i formie organizacji prawno-państwowej Litwy i Białej-Rusi być musi Sejm ustawodawczy, wybrany przez całą ludność kraju“ на дэмакратычных падставах і пасля адыходу з краю акупацыйнай улады.

4. Wszelkie układy, zobowiązania i wyrażenia woli w imieniu kraju, czynione bądź przez Radę Litewską, bądź przez inne poszczególne zrzeszenia lub instytucje, — poczytywane być winny za przywłaszczenie nienależnych im praw, за fałszowanie opinji publicznej i akty w żadnej mierze kraj nie obowiązujące“.

Ад беларусаў гэну дэкларацыю падпісалі: Беларуская Соц.-Дэм. Група і Беларуская Соцыялістычная Грамада.²⁾

1) L. Abramowicz — Problem Litwy podczas wojny, бач. 24.

2) L. Abramowicz — там-жа бач. 25.

Але былі ўжо выступленьні віленскіх беларусаў і за ўсю Беларусь, але так-жа злучаную з Літвой. Так напр. у чэрвені 1916 г. дэлегаты Бел. Нац. К-ту ў Вільні былі на III Конфэрэнцыі народаў у Лёзанне і выступілі з мэмор'ялам, які канчаўся гэтак: „Цяпер, дзякуючы III Конфэрэнцыі народаў, мы маем магчымасьць першы раз за 120 гадоў выявіць цывілізаванаму сьвету аб поўнай нашай бяспраўнасьці, ад якой мы пакутавалі ў расейскай дзяржаве. Мы просім у цывілізаваных народаў спогаду нам і падтрыманьня, каб прымусіць да пашаны нашых нацыянальных і культурных правоў. Мы можам урэшце спадзявацца, што, які-б ня быў канец вайны, народы Эўропы памогуць нам забяспечыць Беларусі ўсе палітычныя і культурныя правы, якія дадуць нашаму народу магчымасьць вольна разьвіваць свае інтэлектуальныя, моральныя і эканамічныя сілы, і што гэтыя правы дадуць нам магчымасьць стаць гаспадарамі на нашай уласнай зямлі“.¹⁾

Узноў-жа ў жніўні 1917 г., ужо пасля рэвалюцыі ў Расеі, Бел. Нац. К-т у Вільні прыняў палітычную дэкларацыю, у якой, між іншым, спатыкаем гэтакія пункты: „1) Незалежнасьць і непадзельнасьць Літвы, 2) Унутранае разгранічэньне аўтаномных Беларускай і Літоўскай зямель паводле матчынай мовы жыхароў“.²⁾

1 верасьня 1917 г. ад усяго арганізаванага беларускага грамадзянства была выслана тэлеграма ў нямецкі парламент; у тэлеграме выражана падзяка немцам за прызнаньне самаўраду на беларуска-літоўска-латыскіх землях і выражаецца надзея, што немцы памогуць зрэалізаваць палітычныя ідэалы ўсяго беларускага народу „на падставе лучнасьці з этнаграфічнай Літвой і Курляндыйяй“.³⁾

У сьнежні 1917 г. прадстаўнікі бел. арганізаванага грамадзянства ў Вільні пераслалі нямецкаму канцлеру тэлеграму, у якой дамагаюцца:

...„Каб беларуска-літоўскія землі акупацыі станавілі незалежную сувэрэнную дэмакратычную дзяржаву, зложаную з дзвёх аснаўных аўтономных нацыянальных тэрыторыяў: беларускай і літоўскай, у найцясьнейшай еднасьці з Курляндыйяй.

„Беларускае грамадзянства горача жадае, каб у імя права на непадзельнасьць беларускага народу, разрэзанага лініяй фронту, і ў імя еднасьці ўсіх беларуска-літоўскіх зямель да ўспомненай дзяржаўнай арганізацыі, заўсёды станавіўшай ядро Вял. Кн. Літоўскага, была далучана і рэшта беларускіх зямель, як часьць да цэлага“...

1) Антон Навіна — Бел. паліт. лозунгі, бач. 9.

2) „ „ „ там-жа, бач. 9—10.

3) L. Abramowicz — Problem Litwy podczas wojny, бач. 128.

Урэшце 25, 26 і 27.I.1918 г. у Вільні адбылася Конфэрэнцыя прадстаўнікоў усіх беларускіх палітычных кірункаў. Конфэрэнцыя гэта прыняла рэзалюцыю, галоўны змест якой такі-ж, як і папярэдняй тэлеграмы. У канцы толькі памешчаны гэтакі характэрны дадатак: „Конфэрэнцыя заяўляе, што яна не прызнае за голас Літоўска-Беларускага Краю пастаноў Літоўскай Рады (Тарыбы — А. С.) і не прымае на сябе выданых ёю палітычных абязацельстваў“.¹⁾

Гэтак выглядала беларуская палітычна-вызвольная думка за часоў сусьветнай вайны і расейскай рэвалюцыі ў Зах. Беларусі пад нямецкай окупацыяй. У сутнасці сваёй ня іншай яна была і ў Усходняй Беларусі. І там так-жа йшчэ не спатыкаем ідэалу сувэрэннай незалежнасці Беларусі, а толькі ідэал яе вольнасці і самастойнасці ў граніцах расейскай фэдэрацыі.

15.III.1917 г. у Петраградзе паявілася беларускай народнай арганізацыі дэкларацыя, змест якой між іншым гэтакі:

...„Верым, што Устаноўчы Сойм рашыць слушныя справы і рэарганізуе Расею на асновах Рэспублікі Фэдэральнай, бо толькі па гэтай дарозе магчымым ёсць правільнае развязаньне грамадзка-дэмакратычных пытанняў усіх народаў Расеі агулам і Беларусі ў асобнасці“...²⁾

25.III.17 г. у Менску адбылася нарада Бел. Соц. Грамады, на якой прыняты былі між іншым наступныя характэрныя пастановы:

2. „Паддзержваючы тымчасовы ўрад, Бел. Соц. Грамада энэргічна будзе рыхтавацца да ўстаноўчага сойму, агітуючы за фэдэральную рэспубліку, за аўтаномію Беларусі і г. д.

5. Выказваючыся за аўтаномію Беларусі ў фэдэральнай рэспубліцы расейскай, конфэрэнцыя пастанавіла падрабязна апрацаваць гэтую справу, устанаўляючы граніцы Беларусі ў згодзе з вялікарусамі, літоўцамі, украінцамі, палякамі і г. д.“³⁾

Таго-ж 25.III.17. ў тым-жа Менску адбыўся зьезд прадстаўнікоў усіх палітычных партыяў, які ад свайго імя выслаў у Петраград да тымчасовага расейскага ўраду дэкларацыю. Дэкларацыя гэта між іншым заявіла:

...„Беларускі народны зьезд шчыра жадае ўзяць удзел у супольнай справе дзяржаўнага ўпарадкаваньня вольных народаў Расеі і ёсць пракананы, што яго нацыянальны к-т, імкнучыся да палепшаньня быту ў родным краі і апіраючыся на краёвых элемэнтах Беларусі, аддасць услуги

1) З уласнага архіву (А. С.).

2) L. Abramowicz — там-жа, бач. 124.

3) L. Abramowicz, там-жа, бач. 125.

агульна-дзяржаўнаму развою ў Расеі на падставе фэдэрацыйнага, дэмокр.-рэспубліканскага ладу¹⁾

У траўні месяцы, таго-ж 1917 г. там-жа ў Менску адбыўся зьезд беларускага каталіцкага духавенства. На гэтым зьездзе, між рознымі іншымі справамі, былі разважаны справы палітычныя, у якіх была прынята рэзалюцыя: „Зьезд дамагаецца шырокай аўтаноміі ў Расейскай фэдэрацыйнай дэмакратычнай Рэспубліцы“.²⁾

Агулам, калі прагледзім беларускія газэты і іншыя друкі за ўвесь 1917 год, што вышлі ў Усходняй Беларусі, калі нястала ў Расеі царскай улады, дык праканаемся, што ідэал аўтаномнай Беларусі сфэдэраванай з Расеяй, быў агульны.

Такім чынам, хоць у гэтым часе прынцып нацыянальнасьці глыбока пранік і ў беларускую палітычную думку, то ўсёждыкі ён яшчэ да канца тут не насыпеў і ня выліўся покульшто ў ідэал беларускай сувэрэннай дзяржаўнасьці. Сувэрэннасьць беларускага народу яшчэ да канца 1917 г. беларусы дзялілі: на захадзе—з Літвой, а на ўсходзе—з Расеяй. Але йшчэ колькі месяцаў і беларуская палітычная думка выльецца ў ідэал Беларусі незалежнай, сувэрэннай.

* * *

Ты ізноў запяў, развясёлы.
Ты ізноў запяў, салавей!
І адкуль столькі радасьці кволай,
Што хвалюецца ў песьні тваей?

Кожны раз, як я слухаю трэлі,
Пераліўныя трэлі твае,
У грудзёх маіх бродзючым хмелем,
Уся кроў падпявае табе.

Знаю—радасьць твая не даўгая,
Хоць бурліва, як песьня твая,
Толькі міг, адзін міг пратрывае,
Пакуль у пышным расцьвеце зямля.

І хоць радасьць твая так каротка,
І хоць песьня патухне з зарой,
Усё-ж ночку, тэй смагай салодкай,
Ты пануеш над соннай зямлёй.

Так і ты пэўна сэрца поэта,
Пэўна смагай, тэй самай жывеш?
І між гора, нядолі і бедаў
Ты пра сьветлую радасьць пяеш.

М. Машара.

1) L. Abramowicz, там-жа, бач. 125—126.

2) З уласнага архіву (А. С.).

Цяжкі лёс беларускага школьніцтва

У Польшчы

Парушаная няведамай польскай вучыцелькай у „Kug. Wil.“ справа патрэбы для беларускае моладзі беларускае школы, ня выклікала прыхільнага водгаласу ў польскай прэсе і ў польскіх кіраўнічых кругах. Затое вельмі ахвотна гэтыя кругі ўхапіліся за яўна-хвальшывыя цьверджаньні аб непатрэбе беларускае школы і за дзікія пляны рэнэгата, кар’ерыста нейкага Шантэра, ня гледзячы на тое, што выклікалі яны сярод беларусаў і наагул разумнейшай часткі грамадзянства адгалоснае абурэньне.

Выразна прыхільнае для беларусаў у гэтай справе занялі становішча „Przegląd Wileński“ і літоўскае ковенскае радыё (ў аўдыцыі з 2.VI), якія востра скрытыкавалі польскую школьную палітыку адносна беларусаў і цьверджаньні ды пляны Шантэра.

Пагана-ж выкарыстаў, у №36 „Wiadomości Literackich“ з 30.VI сёлета, цьверджаньні Шантэра Е. Вышомірскі, пішучы аб 25-тых угодках беларускага тэатру. Е. Вышомірскі, адзін з галоўных супрацоўнікаў віленскага абшарніцкага „Słowa“, у сваіх разважаньнях дакаціўся нават да таго, што беларусы ня маюць ані свае гісторыі, ані літаратуры. Гэтаму панку здаецца, што як ён чаго ня знае, дык гэтага і няма.

Дзіўная рэч, як гэтыя людзі ня любяць праўды і як яны хапаюцца за кожную хлусьню, так, як быццам яна ім паможа запыніць беларускі адраджэнскі рух і пахаваць яго. Яны ніяк ня могуць сабе дараваць, што з беларусамі хочаш-ня-хочаш трэба лічыцца, ды што ўжо найвышэйшы час даць ім родную беларускую школу.

Трэба сказаць, што Шантэр і Вышомірскі—гэта клясычныя рэпрэзэнтанты паглядаў на беларускую справу сучасных санацыйных кругоў, дзякуючы каторым справа беларускага школьніцтва пад Польшчай стаіць у тупіку, а незадаволенні беларускіх масаў і анальфабэтызм растуць. Да чаго гэта ўсё давядзе — пакажа будучыня. У кожным разе ня выйграець на гэтым напэўна і польская палітыка...

Праўда, апошнім часам ходзіць па Вільні вестка аб тым, што ў Віленскай Школьнай Кураторыі спэцыяльная камісія, зложаная з урадаўцаў Кураторыі і беларускіх вучыцеляў, апрацавала беларускую чытанку для 3-га аддзелу пачатковых школ і што гэта чытанка ў хуткім часе мае быць выдана. Апрацоўваецца, быццам, так-жа беларуская чытанка і для 4-га аддзелу. Апроч таго, гэтае-ж Кураторыюм зьбіраецца выдаць беларускі сьпеўнік, у якім мае быць 75 беларускіх народных песняў, сабраных і апрацаваных грам. Р. Шырмай. Што і як з усіх гэтых плянаў збудзецца—няведама, бо яны патрабуюць зацьверджаньня Міністэрства

Асьветы; ды памятаем мы йшчэ добра „беларускі“ лемантар Любіч-Маеўскага, выданы Дзярж. Польскім Выдавецтвам. Ды ўрэшце выданьне пару бел. падручнікаў нават здалёку ня вырашае справы беларускага школьніцтва пад Польшчай.

У Латвіі

Ня так даўно атрымалі мы з Латвіі вельмі прыемную вестку аб тым, што Міністэрства Асьветы Латвіі нарэшце прыйшло з помачай беларусам у здабываньні асьветы і выдала пабеларуску тры наступныя падручнікі: 1) „Беларуская Азбука“ В. Бароўскай, 2) „Географія Латвіі“ Эд. Томаса і Ю. Навасёлава ў перакладзе беларускага поэта Пётра Сакала-Масальскага і 3) „Гісторыя Латвіі“ О. Свэнэ ў перакладзе таго-ж П. Масальскага.

Усе гэтыя тры кніжкі багата ілюстраваны і выданы на добрай паперы. Аставалася толькі прывітаць выхад гэтых кніжак у сьвет і падзякаваць Мін. Асьветы хоць у гісторыі О. Свэнэ ёсьць даволі многа тэндэнцыйных мясцоў.

Але, на вялікі жаль, нядоўга прыйшлося цешыцца гэтай весткай, бо вось усьлед за ёй прыйшла новая і страшная вестка, аб тым, што Кабінэт Міністраў Латвіі пастанавіў зачыніць Дзьвінскую Дзяржаўную Беларускую Гімназію.

Беларускае грамадзянства ў Латвіі моцна ўстрывожанае гэтай пастановай ураду, энэргічна робіць стараньні, каб гімназію ўратаваць. Мы гэтыя стараньні цэлай душой падтрымліваем, бо-ж ліквідацыя беларускай гімназіі ў Дзьвінску—гэта нячуваная крыўда для беларусаў. І калі латвійскі ўрад сапраўды правядзе сваю пастанову ў жыцьцё, то беларускі народ ніколі гэтага не забудзе, а ў будучыні належна прыпомніць латышом, якія, здаецца, зусім ужо забываюць аб тым, як крыўдна было ім-жа самім, калі ня мелі магчымасьці вучыцца ў роднай школе.

У Літве

У № 7 „Шл. Мол.“ сёл. пісалі мы аб справе беларускае школы ў Літве. Нязнаючы дасканальна, з якіх прычын бел. школ там дагэтуль няма, мы дапускалі, што можа яны знаходзяцца, да пэўнай меры, і ў самых беларусаў, якія мо' праз сваю неахайнасьць, ці нясьведамасьць не парупіліся належна аб сваей школе. У адказ на гэта атрымалі мы ад старш. Бел. Навукова-Краязнаўчага Т-ва ў Латвіі грам. К. Езавітава паведамленьне, у якім ён, паклікаючыся на дакуманты і цыфры, сьцьвярджае, што ў 1922 г. былі паданы беларусамі ў Літве заявы да літоўскіх уладаў на адчыненьне 22 пачатковых беларускіх школ. Пры тым грам. К. Езавітаў цьвердзіць, што ў Літве жыве беларусаў каля 40.000 асоб.

Гэта, ясна, яшчэ больш пацьвярджае патрэбу беларускіх школ у Літве, якія, як мы ўжо пісалі, маглі-б адыграць паважную роль у літоўска-беларускіх адносінах на карысьць абодвух гэтых народаў.

Я. Н.

НА СЕНАКОСИ

Сонца ўзьбегла на нябёсы,
Распусьціла сьветлы косы,
На лугі лье цяпліню.
На лугох ляжаць пракосы,
На пракосах зьзяюць росы
Дыямэнтамі агню.
Ветрык ціхі, безгалосы,
Халадком на сенакосы
Падыхае аж з-за гор.

За гарамі — ніў палосы,
А за імі — у нябёсы
Ўпёрся сіні, сіні бор.
Там, дзе бор адвёў адкосы,
Хаты кураць папяросы
І дымяць сабе, дымяць.
З дымам звон ідзе ў нябёсы...
Людзі клеплюць, востраць косы.
Іх чакае сенажаць.
Улад-Ініцкі.

Прыдзе час...

Sercu i dušy, darahaja Kraina, kali-ž Ty pačuješ svaju siłu i mahutnaść i pračchniešsia da sonca?

Ty-ž pomniš minuluju svaju vialikuju slavu, a ũ žyłach Tvaich bystra pływie kroŭ Tvaich daŭnych slaŭnych vajakaŭ, katorych imia bylivedamy ad Čornaha, aŭ da Baltyskaha mora. A siańnia?...

Tabie nia treba ab hetym pisać... Ty sama znaješ dobra svaju kryŭdu, ślozy i boli... I nichto kryŭdy Tvaje nia ũtoić..

Ale Ty nia bojsia, varožych siłaŭ, jakija ũšciaž Ciabie trujuć, bo narod Tvoj pračychajecca, ustaje... Zapalvaj adno ũ sercach jaho ahoń pryhožych paryvaŭ i abudžaj u dušach jaho hlybokuju luboŭ k sabie, kab u čas, kali praz nahramadžanyja chmary niadoli prabje zygzak małanki i raźniasiecca kruhom hrom, mahli jany ćviorda zmahacca za Tvaje pravy.

Tady, rodnaja Kraina, paŭstanieš i zajmieš „svoj pačasny pasad miž narodami“. Tady napeŭna załapoča nad Taboju bieła-čyrvona-bieły štandar z „Pahoniaj“!..

A. Strybuć.

Над Нёмнам

Месяц травень красаваўся па ўсёй Беларускай зямлі... ўсю прыроду абудзіў да новага жыцця... А вецер-хірург трос і ламаў усе сухія, няздольныя да самастойнага жыцця расьліны, даючы, такім чынам, больш магчымасьцяў разьвівацца расьлінам здаровым.

А зямелька-матуля, із сваіх сырых грудзей давала ажыўчыя сок і лекі расьлінам, якія лячылі раны, заданыя ім марозам.

Сонейка прыпякала... Птушкі пялі на рознародныя тоны і лады. Па верхавінах дрэў, убраных у зелень і кветкі, ад часу да часу пралятаў вецер-танцор.

— Цудна і пекна было надварэ!

Пэўна не адзін „ясна-вяльможны пан“, лежачы над Нёмнам, раскашаваўся чарам прыроды і думаў: „Эх, каб гэта налажыць манаполь на красуню-прыроду: вось меў-бы даходы“... Але былі гэта толькі лятучыя.

Сьветлы Нёман рознакалёрнай істужкай плыў няўтомна праз горы і даліны, адбіваючы жывыя малюнкі берагоў. Плыў ён ля старых пушчаў, малых сумных лозаў, ды векапамятных дубоў. Дзе былі перашкоды — ламаў іх сваёй магутнай сілай, быццам паказваючы, як мае змагацца беларускі народ за свае правы.

Сонца, пазіраючы на Нёман, купала свае косы ў чыстай вадзіцы, а пасья апускалася па небасхіле, хаваючыся за цёмны лес. Дрэвы ветліва ківалі яму галінкамі, шэпчучы бывай... бывай...

Нёман плыў далей, гонячы хвалю за хваляй.

Ціха надходзіла ноч, запальваючы на небе зоры...

Вузенькай сьцежкай між лесу да мосту на Нёмне йшла маладая жанчына, прытуліўшы да грудзей дзіцятка. Ішла яна нэрвова, быццам скрадаючыся да чужой хаты. Калі-ж падходзіла да самага мосту, выглядала як п'яная.

На думку, з якой мэтай сюды прыйшла, ўздрыгнулася, а стаўшы на масьце, узвалілася ўсім цяжарам цела на парэнчуй трывожна азірнулася кругом. Нікога нідзе ня было. Шумеў толькі лес і дзесь здалёка гукала сава.

Жанчына падыйшла да прыдарожнага каменя і хутка ўкінула яго ў торбу, ды дрыжачы прывязвала шнурочкам дзіцячую шыйку да яе.

Нёман зірнуў і грозна заварушыў хвалямі быццам прачуваючы нешта страшнае.

Жанчына вяла з сабой барацьбу... Здавалася што нехта шаптаў ёй на вуха:

— „Кі-дай, — кі-дай!... — Ну, раз... два...“

— „Кідай, кідай... Замуж выйдзеш... Ну... Ніхто ня бачыць!“

У той аднак мамэнт, як мела выканаць свой страшны плян, маладая маці пачула к дзіцяці неагранічаную любоў...

Галава ёй закружылася, вочы набеглі сьлёзамі і інстынктаўна затрымалася; прытуліла да сябе моцна дзіцятка, а камень кінула ў Нёман.

Зыйшла з мосту і не пайшла дарогай, а ў гушчар лесу над Нёмнам. Прырода, быццам знаючы, замест крэсла паставіла ёй камень, замест пярыны паслала мох, а кругом, як сьцены, акружылі векапамятныя дубы і ёлкі.

Зараз выплыў месяц і асьвяціў усё. Ціхі ветрык на вяршынях дрэў выйгрываў калыханку, а Нёман уторыў яму, б'ючы хвалямі аб берагі.

Гэтыя нязвычайныя абставіны йшчэ больш зварушылі душу маладой маткі, якая пачала сваю споведзь:

„Дарагія! Вам, толькі вам, нямым сьведкам скажу праўду“... І паплылі яе думкі, як ручай праз горы, аб тым, як пайшла ў места службы да багатых людзей, як пасья скрыўдзілі яе і аб тым як апынулася тут, у лясным гушчары.

Нёман запісваў усё гэта ў сваіх хвалях, а з вяршын дрэў пачуўся сьпеў:

Хто моцны духам, вынясе зьдзекі,
Хоць-бы і цела вораг зламаў —
Той ад жыцьця адыдзе на векі,
Хто ў зьдзеках тых духам упаў.

Сонейка запальвала ўжо зару, абвяшчаючы свой усод, як маладая жанчына з дзіцяткам пасьпешна йшла ў родную вёску...

Стасюк Кіслы.

Viečar

Viačerniaja viaśnianaja cišynia baić čaroŭnyja kazki. Nieba z ziamloj zaručylisia i dremiać u abniaćciach supakoju. Nichto iz žyvych nie narušyc hetaj harmonii lubovi, jakuju vytvaryŭ viaśniany viečar miž ziamloj i niebam.

Zadumaŭšysia stajać vysokija sosny i pazirajuć, ździŭlenija, u lazurnuju dalačyniu nieba.

Dzieś azvaŭsia zvon z carkoŭnaj viežy: bom...bom...bom... Byccam tolki jon adzin adčuvaŭ svaim špižovym sercam viaśniany nastroj viečara.

I praŭda, ludzi sučasnyja niazdolnyja zrazumieć, što značyc hetaja cišynia i nastroj. Jany zasklapili svaje sercy ŭ materyjalnaj škarłupie štodziennych intaresaŭ.

Ščaśliivy adnak toj, chto čytaje adkrytuju knihu pryrody i kamu baić kazki čaroŭnaja cišynia viaśnianaha viečara, праз katoruju havoryć Pradviečnaja luboŭ.

Ці. Биєніаквіч.

Žjezd „K.S.M.”

„Хотя ты и в новой коже,
Но сердце у тебя все то же“...

Z bajki Krylova.

Ad 29 červienia da 1 lipnia sioleta ũ Vilni adbyvaŭsia žjezd delehataŭ mužčynskich i žanockich addzielaŭ „Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży“ vilenskaj dyecezii.

Heta „Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży“, ci skaročana „KSM“, jak my ũžo pisali ũ № 6 „Šl. Moł.“, žjaŭlajecca polskaj ksiandzoŭska-endeckaj arhanizacyjaj, viedamaj da 1934 h. na našych ziemlach p. n. „Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej“, jakoje žmianiła svaju nazovu dzieła taho, kab prykryć polski nacyjanalizm zvonku i hetym samym pryciahnuć da siabie bliżej biełaruskuju katalickuju moładź. Addziely hetaha „Stowarzyszenia“ na pravincy i arhanizujuć polskija ksiandzy z arhanistymi pad naciskam vilenskaha arcybiskupa, zapisvajučy ũ siabry „KSM“ zakrystyjanaŭ, chłapcoŭ, katoryja ũ čas imšy słužać, kaścielnych charystaŭ i charystak, a tak-ža ũsiu moładź, jakaja nosić u pracesii charuhvi, aŭtaryki i inš. Takim sposobam, biez vialikich natuhaŭ, arhanizacyja heta «razrastajecca»...

U padobny sposab «razrošsia» i vyšejnazvany žjezd *delehataŭ* „KSM“, na jaki zdalok papryjaždžała pa adnamu dvuch čalaviek z štandaram, a z vilenskich i padvilenskich addzielaŭ ksiandzy papryhaniali ũsich «miortvych dušaŭ» i pašla parastaŭlali ich pa 3 da kožnaha štandar. I tak žjezd, a asabliva pachod praz miesta, katory vioŭ z šablaj(?) adzin z kiraŭnikoŭ «KSM» pierad arcybiskupam Jałbżykoŭskim byŭ imponujućy...

Hety žjezd, jak i ũsia praca «KSM», adbyvaŭsia pad prykryŭkaj katalictva. Prykryŭka heta, adnak, ušciaž spadała i tady vyhladała sapraŭdnaje *endecka polonizatarskaje* abličča „KSM“ na našych ziemlach. Časam navat prykryŭku katalictva adsuvali sami pavadyry „KSM“. Rabiŭ heta i arcybiskup Jałbżykoŭski, z jakoha pramovaŭ niasło polskim nacyjanalizmam i jaki, majučy pierad saboj pieravažna niašviedamuju biełaruskuju moładź, nie pastydaŭsia ũsich nazvać moładzaj *polskaj*, ani słoŭcam nie ũspaminajućy ab biełarusoch i litoŭcach. Z hetaj pramovy arcybiskupa, na akademii „KSM“ 29.VI, prasiaknutaj polskim nacyjanalizmam, šmiajalisia navat ćviarozyja ducham ũčašniki žjezdu. Treba pry hetym zaznačyć, što pramovy niekatorych švieckich pavadyroŭ «KSM» byli mienš polska-nacyjanalistyčnymi, jak pramova arcyb. Jałbżykoŭskaha.

Inšyja pavadyry „KSM“ ušciaž nazyvali hetu arhanizacyju „stražnicą polskości“ i zaklikali da pracy dla dobra Palakoŭ.

Vielmi dobra ab charaktary „KSM“ šviedčyć toje, što niekatoryja ũčašniki žjezdu jaho, mieli znački samaj jaraj en-

neckaj arhanizacyi, h. zv. „miečyki“, a tak-ža i toje, što ũ him-die „KSM“ pijaicca pierad usim ab budovie „Polski nowej“...

Treba adnak skazać, što „KSM“ — „strażnica polskości“, pamima taho, što ksiandzy ũpisali ũ jaje dahetul až 15,000 asob, nia moža navat utrymacca na papiery. Bo voš delehat z Vaŭkavyska, na naradzie 30.VI u zali na Metropolitalnej 1, u sva-im dakładzie zajaviũ, što ũ ich staranie „KSM“ raspadaicca i kali centrala nia pryšle instruktaroũ, dyk zusim razvalicca.

Ab słabaści „KSM“ śviedčyc tak-ža i toje, što pravincy-janalnyja jahonyja addziely nia płaciać składak u Centralu. I tak, naprykład: u 1934 hodzie, zamiest vyznačanych 2000 zł., zapłačana tolki 202 zł. (dźwieście dva).

Charakterna tak-ža, što siabry „KSM“ — jak śćvierdzili pramoũcy na ũspomnienaj naradzie — źjaũlajucca sapraũdy siabrami hetaj arhanizacyi i vykonvajuć svaje abaviazki tolki tady, kali na ich hladzić ksiondz, ci inšy načalnik „KSM“, a pašla ab usim zabyvajucca i stydajucca svajho siabroũstva ũ „KSM“.

Heta ũsio zusim zrazumiełaje. Bo «KSM» dla našaj moładzi jość arhanizacyjaj zusim čužoj. Niaśviedamaja biel. moładž adčuvaje heta instynktoũna. Hetkaje „KSM“, jak jano jość, nia moža pryniaści karyści Katalickamu Kaściołu i nia moža ũzhadavać dobrych katalikoũ i hramadzian. Dy „KSM“, fak-tyčna spravaj zapraũdnaha katalickaha ũzhadavańnia moładzi nie zajmajicca, — jano zajmajicca pierad usim polonizacyjaj bielaruskaj i litoũskaj katalickaj moładzi i niedapuskaje da jaje bielaruskaha kulturnaha žyvoha i drukavanaha slova.

A tak być nie pavinna. — Katalickaja arhanizacyja nia śmie-je nikoha vynaradaũlać. Naadvarot, — jana pavinna vučyc usich šanavać svaje narodnyja asablivaści, zvyčaj, movu, kulturu, dajučy roũnaje prava da raźvićcia dla kožnaj nacyi.

Ničoha z hetaha, jak i sapraũdnaha katalictva ũ „KSM“ na našych ziemlach niama, a ũ adnosinach da katalikoũ nie-palakoũ panuje ũsieũładna tut zapiarečańnie ich nacyjanalności. Katalictva „KSM“ — heta tolki prykryũka zendečanaha pol-skaha šovinizmu — i tolki.

Nie daloka zajechała ũ našym Kraju na hetkim „katalic-vie“ polskaja endecyja i nie daloka zajedzie na imi „Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży“. Nia siańnia, dyk zaũtra, a bielaru-skaj moładzi adčyniacca vočy i jana zrazumieje čym usio heta padroblenaje „katalictva“ pachnie; zrazumieje, što praz hetkaje „katalictva“ imknulisia čužyncy vyrvać ad jaje rodnuju dušu, a pa-šla i ziamielku. A tady budučynia napeũna budzie niamilaserna mścicca. Paciarpieć-ža pry hetym moža mocna i Katalicki Ka-ścioł, choć vinoũnikam usich bied astaniecca nacyjanalistyčna-polskaja zaśleplenaść sučasnyah i papiarednich polskich hie-rarchaũ Katalickaha Kaścioła na bielaruskich ziemlach.

Čas było b apomnicca!

j. n.

* * *

Да ўсіх маё сэрца мяккое, Як я сэрца ўліваю ў верш.
Як чырвоны, стары бурак. Ды адна бяда —
І прыветнае слова такое Мае вочанькі
Я выймаю з душы—вось—такПрызакрыты доляй ліхой...
Да ўсіх мой погляд прыхільны, І ніхто, акром цёмнай ночанькі,
Пагодны такі, як цяпер... Не пачуе голас мой.
Вы ня чуеце недзе ў Вільні, Мікола Брыс.

Я ХАЦЕЎ-БЫ...

Я хацеў-бы пяць, як п'яе
Майскім раньнем ў бары салавей.
Я хацеў-бы, каб песьні мае
Заклікалі да працы людзей...

Я хацеў-бы зьвінець, як зьвініць
Той магутны вялізарны звон...
Я хацеў-бы Народ свой ўзбудзіць,
Каб ён ськінуў адвечны свой сон...

Я хацеў-бы гудзець, як гудзе
Ў полі вецер гульлівы з дажджом.
Я хацеў-бы ў жыцьці—барацьбе
Зьгінуць смелым і гордым байцом...

Я хацеў-бы шумець, як шуміць
Цёмнай ноччу пагудзісты гай...
Я хацеў-бы моц злую разьбіць,
Што руйнуе радзімы мой край...

А. Мілюць.

З выдавецкай нівы

Пачынаючы ад гэтага нумару, у „Шляху Мол.“ будзем стала вясці кароткі крытычна-бібліяграфічны адзел для беларускіх выданьняў. Наўперад падамо агляд 2-гой кніжкі час. „Калосьсе“ і № 1 „Студэнцкай Думкі“, а пасля прыйдзем да кніжак, якія апошнім часам выйшлі з друку.

„Калосьсе“ кн. 2 — літаратурна-навуковы часопіс, выходзіць раз у тры месяцы. Рэдагуе Рэд. Калегія. Выдае Бел. Інстытут Гасп. і Культ. Вільня 1935 г. 64 бач. 8°. Цана кніжкі 1 зл. Падпіска на год 4 зл. Адрэс: Рэд. Вільня, Завальная 1.

Змест часопісу паважны і цікавы. У літаратурным адзеле новыя творы М. Машары, паміж іншым вельмі прыгожая поэмка «Русалкі», верш Н. Арсеневай, а павяданьне Н. Дальнага, вершы Хв. Ільяшэвіча і А. Бярозкі, а так-жа вершы Я. Пушчы і вельмі прыгожае апавяданьне М. Лынькова, п. н. „Воўчы лог“, перадрукаваныя з савецкіх выданьняў.

Трэба сказаць, што лепшыя творы бел. поэтаў і пісьменьнікаў у БССР сваёй мастацкай хвормай могуць быць

узорам для маладых бел. поэтаў у Зах. Беларусі і што рэд. „Калосься“ вельмі добра робіць, перадрукоўваючы іх хоць часткова і дае такім чынам магчымасьць шырэйшым масам пазнаёміцца з творчасцю савецкіх беларускіх песьняроў.

У аддзеле навуковых артыкулаў зьмешчаны цэнны рэфэрат кс. Ад. Станкевіча аб сьв. п. праф. Бр. Эпімах-Шыпіле, які выйшаў ужо асобнай кніжыцай і аб каторай будзем пісаць пасля, а так-жа артыкулы др. Ст. Грынкевіча аб характары Беларусаў, артыкул др. Я. Станкевіча п. н. „Асабовыя назовы па бацьку ў Беларусаў“ і вельмі цікавы арт. інж. А. Клімовіча аб скасаваньні паншчыны на Беларусі.

У хроніцы цікавы агляд беларускае кінэматографіі ў БССР і шмат іншых вестак. Апроч таго ёсьць аддзел кнігапісу і з жалобнай карты.

Агулам часопіс, як вонкава, так і зьместам, прадстаўляецца вельмі паважна і дзеля гэтага „Калосьсе“ павінен мець у сябе кожны беларус, а асабліва інтэлігент. Я—н.

„Студэнцкая Думка“ — časapis biełaruskaha studenctva— № 1 (15). Vilnia, červień 1935. Redahuje Red. kalehija. Adkazny redaktar-vydaviec M. Jakimiec. 32 bač. 8°. Cana numaru 50 hr. Adres Redakcyi: Vilnia, Filareckaja 22—2.

Časapis na vonki vyhladaje pavažna, u źmieście pobač z hlybokimi dumkami, mnoha jość supiarečnašciaŭ i naiŭnašci. Da dobrych artykułaŭ naležać: „Što rabić“ i „Žančyna ŭ biełaruskaj litaratury“ M. Milučanki. Paezija ŭbohaja, vyciskanaja z vialikim nakładam času. Pieršaje miesca ŭ hetym naležyć S. Sarocy. Apaviadańnie J. Buraka „Jaje vočy“—hniłoje, biazideovaje i zusim nie na miescy. Najbolš nielohičnašciaŭ maje pieršy artykuł, u jakim redaktary „St. Dumki“, ścviardžajučy „ŭpadak čužoŭ arjentacyi“, biez patreby bjucca ŭ adčynienyja džviery: ci-ž „čužackaja arjentacyja“ ŭ starejšym „padtruchlejšym“ hramadzianstvie stvaryła Akt 25.III? Abo, što mohuć zakinuć redaktary „Stud. Dumki“ svajmu-ž Biėlaruskamu Stud. Sajuzu, jaki chiba-ž nia dziela „čužackaj arjentacyi“ stała ačyščaŭsia, jak ad „komikaŭ“, tak i ad polonafilaŭ? Dy navat u Savietach sotni studentaŭ biełarusaŭ ssylajucca na katarhi za niezaležnickuju rabotu. Samastojnaja ideja maje svaje achiari i svaich hierojaŭ u prošlaści, a šmatlikich i viernych starońnikaŭ u sučasnašci, a kali čto praz evolucyju ci „revaluacyju“ pad bieł-čyrvona-bieły ściah pryłučajecca, to tym lepš... Dyk monopolistyčnyja miny redaktaroŭ „St. D.“ zusim lišnija.

Z hetaha-ž pieršaha artykułu vyhladaje, što „St. D.“ imkniecca pieračyrknuć tradycyjnaje biełaruska-ukrainska-litoŭskaje supracoŭnictva, kab aслаbić i adasobnić biełaruskuju adradženskiju pracu. Dalej redaktary „St. D.“, majuć śmiełašć pišać, što starejšaje hramadzianstva mocna ideolohična padtruchleła, a jany jaho zamieniać... Voś-ža ci nie za vialiki ŭziali razhon redaktary „St. D.“, abjaŭlajučy siabie pavadyrami...

narodu? Bliżej da rečy było-b, kab tyja-ž redaktary bolš zadumalisia ab tym, jak uśviedamić i pryčiahnuć da bieł. pracy lehiiony niaśviedamaha studentva ũ miascovym universytecie. A ab hetym u „Stud. Dumcy“ nie znachodzim ni slova.

Nie na miescy taksama zaciemka pad artykułam M. Karalenki, u jakoj redaktary „St. D.“—studenty—vučać redaktoŭ „Kалосься“, ludziej, jakija ũžo končyli ũniversytet, što jany majuć drukavać u „Kалосьці“.

Ahułam žmiest „Studenckaj Dumki“ slabavaty.

Abs. med. J. Malecki.

Х р о н і к а.

З беларускага жыцця.

Засудзілі. 5.VI г. м. Акружны Суд у Вільні пацьвердзіў прысуд Гарадзкога Суду, які засудзіў рэдактара „Новага Шляху“ грам. Ул. Казлоўскага на 3 тыдні арышту і 100 зл. штрафу. 12.VI Віленскі Гарадзкі суд разгледзіўшы, справу канфіскаты „Беларускай Крыніцы“ № 4, засудзіў яе рэдактара грам. Я. Пазьняка на 2 тыдні арышту і 100 зл.

Новыя гурткі БІГіК. На пачатку чэрвеня сёлета заснаваўся і чакае легалізацыі новы гурток Беларускага Інстытуту Гасп. і Культуры ў в. Пянчыне, Цырынскае вол., Наваградзкага пав. У другой палове чэрвеня адміністрацыйныя ўлады залегалізавалі нядаўна заснаваны гурток БІГіК у в. Лядкі, Стаўпецкага пав. Гурток гэты ўжо распачаў дзейнасьць і налічае 20 сяброў. Жадаем яму ўдачы ў працы.

Агульны сход БНК-ту. 10.VI сёл. адбыўся агульны сход Бел. Нац. Камітэту, на якім былі прыняты папраўкі да рэгуляміну і бюджэт К-ту на 1935-36 г.

Асабістае. — У палове чэрвеня сёл. быў у Вільні і адведаў некаторыя бел. арганізацыі, а так жа некаторых бел. дзеячоў кс. др. І. Тарасэвіч — беларус, які зьяўляецца прафэсарам духоўнай каталіцкай сэмінарыі ў Альтамонт у Злуч. Шт. Паўноч. Амэрыкі і цяпер прыехаў на кароткую пабыўку ў родны Край.

— 23 і 24 чэрвеня быў у Вільні і адведаў рэд. „Шл. Моладзі“ і БІГіК наш супрацоўнік, малады бел. поэт Язэп Вількоўшчык, каторы стала жыве ў адным з правінцыянальных местаў.

— 28 чэрвеня выехаў у Фінляндыю на лекарскую практыку сябра Рэд. Калегіі „Шл. Моладзі“ абс. мэд. Я. Малецкі.

Беларуская песня ў Празе Чэскай і ў польскім радыё.
— 22 чэрвеня сёл. ў Празе Чэскай адбыўся украінска-беларускі канцэрт, у часе якога украінскі хор з учасьцем беларусаў і чэскія сьпявачкі выканалі цэлы рад беларускіх песняў, якімі прысутная публіка — выдатныя чэскія музыкі,

вучоныя, палітыкі і інш. — была захоплена. Дзеля гэтага беларусы ў Празе Чэскай робяць стараньні, каб увосені сарганізаваць выключна беларускі канцэрт.

— 26 чэрвеня сёл. Віленская Радыёстанцыя надавала беларускія песьні ў выкананьні грам-кі К. Шырміхі і бел. хору пад кіраўніцтвам грам. Р. Шырмы. Уступное слова сказаў і даваў паясьнененьні грам. Ст. Вэнслаўскі. Гэтае выступленьне бел. хору, як і папярэдняе, было ўдалае і трэба толькі пажадаць, каб падобныя выступленьні адбываліся часьцей.

Беларуская рапсодыя. Даведваемся, што слаўны кампазытар А. Грэчанінаў нядаўна ў Парыжы напісаў беларускую рапсодыю. Чэсьць яму і слава!

Беларускія матурысты. Сёлета ў Віл. Бел. Гімназіі з 30 асоб дапушчаных да матуральных экзаменаў, матуру атрымалі: Астапчык Аўгеня, Буцька Сяргей, Ермалаева Варвара, Еўтухоўская Зіна, Засім Александар, Кавэліч Міхась, Карпюк Уладзімер, Кажанаў Сяргей, Клім Уладзімер, Кульчыцкая Ніна, Лазаровіч Аркадзь, Лапіцкі Вадзім, Матэйчук Мікалай, Мядоўскі Станіслаў, Найдзюк Часлаў, Паўльскі Антон, Русецкі Сьцяпан, Семеняка Барыс, Чатырка Ірэна, Шэшка Кастусь, Шляхтун Александар, Шышка Натальля і Ярошка Іван. Апроч названых, некалькі беларусаў атрымалі сёлета матуру ў польскіх гімназіях у Вільні і на правінцыі. Жадаем ім усім удачы ў далейшай навуцы і працы на карысьць Беларусі.

Агульны сход віл. гуртка ТБШ. 10.VI.35 г. адбыўся агульны гадавы сход сяброў Віленскага Цэнтральнага Гуртка Т-ва Беларускай Школы, на якім быў выбраны ўрад гуртка ў наступным складзе: старшыня — В. Склубоўскі, віцэ-старшыня — В. Тумаш, сэкратар — А. Каткавічанка, скарбнік — М. Шчорс, вольны сябра — М. Якімец, і Наглядная Рада ў складзе: Паўловіч, Манцэвіч і Асаевічанка.

Агульны сход Бел. Дабрадзейнага Т-ва. 16 чэрвеня сёл. у залі бел. гімназіі адбыўся агульны гадавы сход Бел. Дабрадзейнага Т-ва ў Вільні, на якім быў выбраны новы ўрад Т-ва на чале з грам. Я. Шнаркевічам, а так-жа Рэв. Камісія.

Экскурсія на возера Нарач. Беларускі Студэнцкі Саюз арганізуе экскурсію сяброў і сымпатыкаў БСС на возеры: Нарач, Мястра, Баторын. Зборка дня 13 ліпеня ў Новым Мядзеле на рынку (перад касьцёлам) а гадзіне 17. Экскурсія патрывае найменш 3 дні.

СЯБРЫ РЭДАКЦЫЙНАЕ КАЛЕГІІ:

Ізабэля і Альфонс Шутовічы і Язэп Малецкі.

Рэдактар Язэп Найдзюк

Выдавец Янка Багдановіч

Usiačyna.

U Polšcy pašla śmierci Marš. J. Piłsudskaha, jaho miesca, jak hieneralnaha inspektara armii, zaniaŭ hien. Rydz Śmigły, a kiraŭnikom Ministerstva Vajskovyh Spraŭ naznačany hien. Kaspšycki. — 26.VI Sojm hałasami pasłoŭ klubu BB pryniaŭ novuju vybarnuju ardynacyju ũ Sojm i Senat, pavodle jakoje kandydataŭ u Sojm budú vystaŭlać pradstaŭniki samaŭradaŭ i niekatorych arhanizacyjaŭ, a nia partyi palityčnyja, jak było dahetul. Pasłoŭ, pavodle jaje, budzie 208, senataraŭ 90, z jakich 30 budzie naznačać Prezydent, a reštu budú wybirać zasłužanyja — adznačanyja arderami — hramadzianie. 27.VI pryniaŭ Sojm vybarnuju ardynacyju Prezydenta. — Novyja vybarnyja zakony badaj zusim pazbaŭlajuć biełarusaŭ mahčymaści mieć svaich pradstaŭnikoŭ u Sojmie i Senacie.

U SSRR jznoŭ źmieny. Sioleta ũ m-cy lutym u Maskvie, na kanhresie kałhaśnikaŭ, ścvierdžana, što kolektyvizacyja wioski nienahčymaja. Pašla hetaha pajavilisia ũ hazetach viestki, što Stalin tak-ža prociŭ kolektyvizacyi, bo na hetym wielmi mnoha cierpić dziaržava. Dziela hetaha kałhaśnikam dazvolena mieć svaju chatu, chleŭ, humno, sad, kusok ziamli pad aharod, 1 karovu, 2 śviniej, 15 parasiat, 3 cialat, 15 aviec i nieahraničanju kolkaść chatnich ptuśak. Jak vidać, pačalo-sia adstupleńnie ad kolektyvizacyi, jakaja daviała sielskuju haspadarku da ruiny.

U m-cy červieni vykryta ũ Maskvie tajnaja terorystyčnaja arhanizacyja, na čale jakoje byccam stajaŭ sekretar Centraln. Vykanaŭčaha Kamitetu Jenukidze, najbližejšy pryjaciel Stalina, stary i wielmi zasłužany kamunistyčny dziejač. Hetaja tajnaja arhanizacyja mieła na mecie naŭpierad zabić Stalina. Adnak da hetaha nie dajšło i Jenukidze dy jšče 30 kamunistaŭ apynulisia ũ vastrozie. Aryštavana tak-ža žonka Lenina N. K. Krupskaja-Uljanava, jakaja byccam taksama naležala da vykrytaj tajnaj arhanizacyi. Pašla hetaha raźviazana była tak-ža arhanizacyja starych bałšavikoŭ u Maskvie. Charakterna tak-ža, što najvialikšy sav. poet M. Horki papaŭ u niałasku Stalina i jamu sav. ulada nie pazvoliła vyjechać u Paryž na kanhres kamunistyčnych piśmieńnikaŭ. Taja-ž ulada nie pazvoliła tak-ža vyjechać zahranicu b. kamisaru zahranič. spraŭ SSRR Čičerynu. U Novarasiejsku terorysty zabili slaŭnaha kamisara Antipova.

Jak bačym, u SSRR niama dabra i spakoju.

U Narvehiju pryjechaŭ niadaŭna b. saviiecki kamisar Trocki, jaki nijak nia moža znajści sabie miesca prabyvańnia.

Niamieččyna dahavaryłasia z Anhlijaj i ciapier užo budzie zbroicca i na mory, jak heta robić na suchapućci, pami-ma taho, što niadaŭna z pryčyny ũzryvu ũ fabrycy amunicyi ũ Reinsdorfie zhinuła 60 asob i 450 raniena.

Зіемлатрасіе́нне. У красавіку навідала страшнае зіемлатрасіе́нне востраў Фармозу. У часе зіемлатрасіе́ння зhinу́ла 3,185 асоб, раниена бо́льш 10,000 асоб і развалена 15,292 будынкі. Яшчэ страшнейшае зіемлатрасіе́нне навідала ў чэрвені Белуджыстан, дзе зhinу́ла 60.000 асоб

У Францыі ўрад Фландыя падаўся ў адстаўку. На чале новага ўраду цяпер стаіць Лавал. Там-жа ніядаўна адбыўся па́свіаце́нне найвялікшага карабля „Normandija“ які можа виа́зці бо́льш 2000 пасажа́раў мажу́чы 1,250 асоб абслухі. Карабіел hetы з Францыі ў Амерыку пярэплыў за 4 дні 11 гадзін і 30 мін., а з Амерыкі ў Францыю за 4 дні 3 гадз. і 28 мін. і hetым самым пабіў рэкорд скора́сці плавана́ня карабляў. „Normandija“ мае вельмі прыго́жыя кабіны, капліцу, балову́жу залу, гарод, пльвалню, театр і іншыя выгоды. Даўжы́ня ё́е́е 314 метраў, а шыры́ня 36 метраў.

У А́нхліі таксама змяніўся ўрад. Мясца дазіуле́шняга прэм'ера Mac-Donalda заніаў Балдвін, heta аднак не змяняе дазіуле́шняй палітычнай лініі а́нхл. ўраду. Там-жа паміор слаўны па́лкоўнік Lawrance, каторы многа дзе пад рознымі прыбранымі про́звішчамі выклікаў рэвалу́цыі і ўжо фікцы́йна паміраў 3 разы. Дзіела hetaha цяпер нішто ў жа́нону́ю с́міерц́ня віеры́ць, бо думajúць, што жо́н ака́жacca ў А́бісініі, jakóж здае́цца хо́ча пама́гчы А́нхліі ў зма́ганні з Італія́ю.

ПАШТОВАЯ СКРЫНКА.

К. Ясь — вічу, М. Мяце — цы. Шчыра дзякуем за мілыя пісьмы і жадаем удачы ў навуцы. Просьбу споўнілі. Цешымся, што Вы з намі. Прывітаньне!

Ул. Сако — чу. Высылаем Вам толькі № 61 будзем высылаць далейшыя; ранейшых нямаем ужо. „Пшэказ“ далучаем і чакаем на падпіску.

Ж. Р. Вяршы слабыя хвормаі. Папробуйце пісаць прозай, можа лепш будзе ўдацца, бо здолна́сць да пісання жо́сць. Пішэце!

Ж. Курдз — ку. Ціешымся, што Вы пазналіся на „KSM“, „ZWM“ і „Strzelcu“ і радзім заля́жыць hurtok Біеларускага Інстытуту Наспадаркі і Культуры статут і інструкцыю jakóга высылajem. Жада́ем удачы!

А. Спіры — вічу. Вяршы слабыя, але жо́сць надзе́я, што калі Вы будзёце над сабо́ю працава́ць, буду́ць ма́цнейшыя. Карэспандэнцыю па́стараемся выкарыста́ць, „Шлях Мол.“ будзіем высылать чака́ючы на падпіску

Стасюку Кісламу. Шчыра дзякуем за добрыя словы. Апа́вяданьне як бачыце друкуем. Проза ў Вас лепш выходзіць як вершы. Зьвярнеце ўвагу на нашы папраўкі і на чысьціню беларускае мовы ў сваіх далейшых творах. Пазычаць кніжак з Вільні няма ма́гчыма́сці.

Якубу Рамялё — чу. Дзякуем за пажаданьні і прывітаньне. Вершы, на жаль, слабыя і да друку не па́дходзяць. Бо́льш чытайце беларускіх кніжак і працуйце над сабо́ю.

Янку Ратаю. Апа́вяданьне Ваша можна был-б надрукаваць, але яго вельмі многа трэба папраўляць. У будучыні, калі будзе мо́крыху сваба́дней з месцам, надрукуем. Верш слабы, пішыце лепш прозай, адначасна працуючы над сабо́ю.

Хромічу. Верш даволі арыгінальны, але слабы. Папробуйце пісаць прозай.

А. Мілюцю. Вершы і падпіску атрымалі, дзякуем. Будзем па́крысе друкаваць. Адносна цэнзуры нічога ня можам пара́дзіць...